Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PETEK, 5. SEPTEMBRA (SEPTEMBER 5), 1941 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 173

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Podmornica napadla ameriško bojno ladjo na Atlantiku

Sovjetske armade strle nemško ofenzivo na ukrajinskih frontah. Berlinska poročila omenjajo obupen odpor ruskih čet v Odesi, pristaniščnem mestu, ki ga oblegajo nemški, rumunski in ogrski vojaki. Angleške bombe zanetile ogromne požare v Berlinu. Borba za kontrolo Atlantika se razvija v prilog Veliki Britaniji

Washington, D. C., 5. sept.—rnarični department je sino- naznanil, da je podmornica, tere identiteta ni bila ugotov- na, torpedirala ameriški ruši- Green na Atlantiku, ko je bil poti proti Islandiji s pošto za riško oboroženo silo, ki je pirala ta danski otok pred aj meseci. Naznanilo do- vija, da torpeda ni zadela ru- a. Ta je takoj po napadu til globočinske bombe v rje, toda rezultat ni znan.

Mornarični department pravi, je poveljnik rušilca Laurence gh Frost in da posadka šteje moi.

Moskva, 5. sept.—Danes ob- jen uradni komunike pravi, je bila nemška ofenziva na jinskih frontah in pri Le- gradu zlomljena. Poskusi nskih kolon, da prekoračijo per, so se izjalovili.

Podkomisar za zunanje zade- Lozovski je izjavil, da se sr- bitke nadaljujejo med Nov- dom in Leningradom. On je zanikal osiščna poročila, da Leningrad obkrožen.

Berlin, 4. sept. — Obupen od- sovjetskih čet v obleganl O- luki ob Črnem morju in bitke na centralni fronti so jene v nemških vojnih po- ilih s sovjetskih front. Vr- no poveljstvo pravi, da so vrgli na stotine tankov na alno fronto.

Uradna časopisna agentura NB poroča, da je bilo 178 ru- tankov razbitih v zadnjih dneh. Nemci so zaplenili težkih topov in velike zalo- streliva in bojnega materia- V Berlinu so priznali, da se še upirajo Nemcem na fron- ob reki Dnjeper.

Odesa, ki leži zapadno od te , je ostala brez vode, ker so ške bombe uničile vodovod- naprave. V obleganju tega staniščnega mesta so udeleže- tudi rumunske in ogrske čete. NB poroča, da je nemški bom- napadel in potopil rusko rnico v bližini Odese.

Moskva, 4. sept. — Jameljan slovski, član eksekutivnega ra komunistične stranke, je al, da nemške izgube od za- vojne znašajo 2,930,000 Število uključuje ujete, u- in ranjene nemške vojake. je dalje rekel, da milijoni ih vojakov prihajajo na te iz oporišč, katerih Nemci morejo doseči.

Pravda, glasilo komunistične ranke, poroča, da je bila elitna jska pehotna divizija zdrob- v bitki z Rusi pri reki . Sovjetske čete so reokupi- več mest v protiofenzivi, v ri so prizadjale sovražniku e udarce.

London, 4. sept. — Bombe, ka- so metali angleški letalci na lin, so porušile več poslopij netile silne požare, poroča ki minister. Poleg Berlina bila tarča bombardiranja iz druga nemška mesta, med Frankfurt, Mannheim, Bre- Hamburg in Kolin. Drugi angleških letal so istočasno bombe na Dunkirk, O- in nacijska oporišča na elikem obrežju.

Admiraliteta je naznanila, da angleška podmornica potopila osiščna vojaška transporta v libijskega obrežja. Bomb- napadi so bili izvršeni na Tri- in Bengazi ter vojaška leta- v Siciliji.

Letalski minister Archibald Sinclair je dejal, da se borba za kontrolo Atlantika razvija v prilog Veliki Britaniji in da je Hitlerjev napad na Rusijo zamašil glavno luknjo v angleški pomorski blokadi. Prej so Nemci napadali angleške parnike na tem morju, zdaj pa Angleži napadajo nemške parnike, podmornice in bojne ladje.

Sinclair je govoril na sestanku članov odbora za narodno obrambo, katerim je povedal, da je bilo 92 osiščnih parnikov potopljenih na Atlantiku, Severnemu in Sredozemskemu morju v zadnjih šestih tednih. Skupna tonaža potopljenih parnikov je znašala 468,000 ton. Nemška bojna ladja Lutzov je bila pred dvema tednoma poškodovana, ko se je nahajala v bližini norveškega obrežja.

Ministrstvo za ekonomsko vojno je izjavilo, da Hitlerjev napad na sovjete je neprecenljive vrednosti za Anglijo v gospodarskem oziru. V Nemčiji se že opaža pomanjkanje olja in gasolina, kavčuka in tekstilnega blaga. Od začetka vojne je Velika Britanija zasegla 800,000 ton kontrabantnega blaga.

List Daily Herald, glasilo delavske stranke, poroča, da je premier Churchill ostro pokaral Johna T. Moore-Brabozana, ministra za letalsko produkcijo, zaradi opazke, ki jo je izrekel na zborovanju unije strojnikov. Minister je dejal, da upa, da bodo nemške in ruske armade uničene v medsebojni borbi. Nekateri poslanci so pričeli pritiskati na Churchilla, naj da brco ministru zaradi žaljive opazke proti Rusiji, zaveznici Velike Britanije.

Rudarska unija oklicala stavko

Klavniški delavci se vrnili na delo

Birmingham, Ala., 4. sept. — Skoro vsi premogovniki v tukajšnjem distriktu so morali ustaviti obrat zaradi stavke, katero je oklicala rudarska unija. Okrog 15,000 rudarjev je zavojenih v stavki.

Premogovniki so od maja doslej obratovali na podlagi začasne pogodbe, ki določa dnevno mezdo $5.50. Prej je bila mezda $4.50. Stavka je nastala, ko so operatorji zavrgli zahtevo glede zvišanja plače za 40 centov na dan.

Chicago, 4. sept. — Okrog 1,500 klavniških delavcev, članov unije CIO, se je danes vrnilo na delo, ko so uradniki preklicali stavko, katera se je pričela zadnji petek. Stavka je zajela klavnice Agar Packing Co., Provision Co., P. Brennan Packing Co. in Empire Packing Co. Predstavniki unije in kompanij so sinoči naznanili dosego sporazuma, nakar je bila stavka preklicana.

Kongresnik zahteva preiskavo odbora America First

New York, 4. sept.—Kongresnik Samuel Dickstein, načelnik odseka za naturalizacijo in imigracijo, je naznanil, da je poslal telegram kongresniku Martinu Diesu, naj odredi preiskavo aktivnosti odbora America First, ki vodi agitacijo proti vstopu Amerike v vojno. Dies je načelnik odseka, kateremu je bila poverjena preiskava neameriških aktivnosti. "Nobenega dvoma ni, da je cilj odbora America First pomirjenje diktatorjev in podžiganje odpora proti Rooseveltovi politiki," pravi Dickstein v telegramu. "Ta grupa noče objaviti imen onih, ki financirajo njeno kampanjo."

Rusija dobila ameriško olje

Anglija ojačila vojaške posadke v Singaporu

Washington, D. C., 5. sept.—Državni department je potrdil poročilo, da je parnik L. P. St. Clair, last Union Oil Co., srečno dospel v Vladivostok, sovjetsko luko ob Sibiriji. Parnik je pripeljal 95,000 sodov olja za rusko letalsko silo.

Parnik je odrinil iz Los Angelesa, Cal., 15. avgusta. Naznanjeno je bilo, da sta nadaljnja dva parnika, naložena z oljem, odrinila proti Vladivostoku v nedeljo in pondeljek. Japonska ni ovirala transportacije olja v sovjetsko luko.

Tokio, 4. sept. — Premier Fumimaro Konoje razpravlja s člani svoje vlade o ustanovitvi varnostne cone okrog Japonske, ki naj bi uključevala vse vodovje ob japonskih obrežjih. Razprava se je pričela po naznanilu, da je ameriški parnik, naložen z oljem in gasolinom, na poti v Vladivostok, sovjetsko luko v Sibiriji.

Tokijska vlada je že prej poslala protest v Washington, da pošiljanje gasolina, orožja, streliva in drugega bojnega materiala v Vladivostok po njenih teritorijalnih vodah ograža varnost Japonske. General Senjuro Hajaši, direktor Zveze za razvoj Azije, katero tvorijo vodilne japonske nacionalistične grupe, se je izrekel za ustanovitev pomorske varnostne cone, ki naj bi uključevala vsa vodovja ob Japonski in njenih otokih. Hajaši je pozval premierja Konoja, naj nadaljuje sedanjo politiko in se drži obligacij z osiščem Rim-Berlin sklenjene pogodbe.

Uradni krogi se pritožujejo, ker sta Velika Britanija in Amerika povečali ekonomski pritisk na Japonsko. V tem vidijo premišljeno kampanjo, ki naj bi potegnila Japonsko proč od osišča.

Časopisna agentura Domej poroča, da so nove angleške in avstralske čete dospele v Singapor, glavno britsko trdnjavo na Daljnem vzhodu, in na Malajske otoke. Vojaške posadke so bile že prej ojačane. V Tokiju sodijo, da angleška oborožena sila tamkaj šteje čez 250,000 mož. Enote britske bojne mornarice so koncentrirane pri Singaporu.

Šanghaj, 4. sept. — Potniki, ki prihajajo sem iz japonskih mest, pripovedujejo o potežkočah tokijske vlade. Reprezentanti nacijske Nemčije zahtevajo takojšnjo agresivno akcijo proti Veliki Britaniji na Daljnem vzhodu, dočim zmerni elementje svare vlado, naj stori vse, kar more, da se izogne vojni na Pacifiku.

Borba se deloma vrši za kulisami. Japonska militaristična klika zahteva od vlade premierja Konoja odločno akcijo proti Angliji in Ameriki in možnost je, da se bo uklonila.

JAPONSKA ODREDILA TOTALNO MOBILIZACIJO

Angleški general vidi raztegnitev konflikta

OSIŠČNA SILA SE KRHA

Tokio, 4. sept. — Premier Konoje je sinoči opozoril japonski narod, da stoji pred največjo krizo v zgodovini, zaeno pa je odredil totalno mobilizacijo japonske sile. V svoji prvi javni izjavi po petih tednih je omenil, da se ameriški parniki, naloženi z oljem in gasolinom, na poti v Vladivostok, rusko luko ob Sibiriji, bližajo japonskim teritorijalnim vodam.

Konoje je prej podprl načrt voditeljev skrajne nacionalistične grupe glede ustanovitve varnostne cone okrog Japonske. Dejal je, da bi taka cona blokirala transportacijo ameriškega gasolina v Vladivostok.

List Times and Advertiser, publikacija v angleškem jeziku in glasilo japonskega zunanjega urada, piše, da polet dveh sovjetskih veleletal čez severni tečaj v Alasko dokazuje bodočo nevarnost na severu. Veleletali sta pripeljali rusko misijo 47 članov, ki bodo danes ali jutri odleteli iz Alaske v Washington. List omenja, da ta polet kaže možnost ustanovitve direktne letalske črte med Rusijo in Združenimi državami.

Govornik na tokijski radiopostaji je naznanil, da se bodo letalski napadi na Čungking, kjer je sedež kitajske vlade, nadaljevali v večjem obsegu zaradi pomoči, ki jo general Kaišek, vrhovni poveljnik kitajske oborožene sile, dobiva od Anglije in Amerike. Japonska ve, da so bila zgrajena nova vojaška letališča pri Čungkingu in ta bodo tarča bombardiranja iz zraka.

Singapor, 4. sept. — General Robert Brooke-Popham, poveljnik angleške letalske sile v tej trdnjavi, je dejal, da vsa znamenja kažejo, da se bo konflikt na Daljnem vzhodu raztegnil. "Japonske čete so v Indokini in na meji Siama," je rekel. "To dejstvo moramo upoštevati. Naša oborožena sila je pripravljena na vse, kar pride."

Simla, Indija, 4. sept. — "Sila osišča Rim-Berlin-Tokio se krha", je izjavil general Archibald P. Wavell, vrhovni poveljnik oborožene sile v Indiji, v svojem govoru ob drugi obletnici izbruha vojne v Evropi. "Pokazala so se že znamenja, da sovražnik postaja šibkejši. Iz arogantne vere v nepremagljivost svoje oborožene sile nastaja zaskrbljenost, ki se bo kmalu izpremenila v obup, ko bo sovražnik spoznal, da je poraz neizbežen. Hitlerjeva propaganda bruha laži, da prikrije ogromne izgube v bitkah na ruskih frontah."

Wavell je dejal, da indijska armada šteje že milijon mož in da se 100,000 vojakov bori proti sovražnikom Velike Britanije na frontah na drugi strani morja.

Federalni detektivi prijeli nemškega špiona

New York, 4. sept. — Kurt F. Ludwig, v Ohiu rojeni Nemec, ki se je skušal izogniti aretaciji na obtožbo špionaže z begom v Seattle, Wash., je bil prijet po federalnih detektivih v Spokanu, Wash. Z njim vred je bilo aretirano osemnajst let staro dekle, ki ga je spremljalo na begu. Ludwig se bo moral zagovarjati pred federalnim sodiščem na obtožbo špionaže in kršenja zakona, ki zahteva registracijo agentov tujih vlad. Detektivi so izjavili, da je Ludwig pošiljal informacije v Berlin o transportaciji ameriških bojnih letal in bojne opreme v Anglijo.

Zaščita ženskih pravic v Angliji

Unije se izrekle za izenačenje mezde

London, 4. sept. — Kongres strokovnih unij se je na zborovanju v Edinburghu izrekel za apel na vlado, naj garantira ženskam, ki so se registrirale za vojna dela, da bodo dobile nazaj svoje službe, ko bo vojna končana. Kongres je tudi podprl načelo, da ženske, ki opravljajo ista dela kot moški, prejemajo isto plačo.

V prvih mesecih vojne je vlada obljubila delavcem, ki so bili pozvani v armado, da bodo dobili dela v obratih, v katerih so bili uposleni, po vojni. Kongres strokovnih unij je na svojem zborovanju zaključil, da mora to pravilo veljati tudi za ženske, ki so se registrirale za vojna dela.

Pričakuje se, da bo pol milijona žensk pozvanih v prihodnjih mesecih, naj se prijavijo za dela v vojnih industrijah. Veliko število žensk je že zdaj uposlenih v municijskih in letalskih tovarnah.

Predlog glede reorganiziranja unij na industrijski podlagi namesto strokovni je bil zavržen, sprejeta pa je bila resolucija, da Kongres imenuje posebni odbor za proučevanje načrtov industrijskega organiziranja. Delegatje so izrazili mnenje, da imajo le unije pravico odločevanja, ali naj se vzdrže sedanje oblike organizacije, ki sliči obliki unij Ameriške delavske federacije, ali pa jo izpremene v tip, kakršnega predstavljajo unije Kongresa industrijskih organizacij. Angleški delavski voditelji so edini v tem, da ne sme priti do razkola med strokovnimi unijami glede vprašanja reorganiziranja.

Hitlerjeva koncesija Franciji

Sorodniki prostovoljcev izpuščeni iz zaporov

Pariz, 4. sept. — Hitler je odredil izpustitev vseh sorodnikov Legije francoskih prostovoljcev, ki so se prijavili za boj proti Rusom na strani nemških armad, iz jetniških taborišč. Odlok je bil naznanjen, ko je prvi kontingent prostovoljcev odpotoval na Poljsko, kjer jih bodo vežbali nemški častniki, dokler ne bodo poslani na ruske fronte. Prostovoljci bodo nosili nemške vojaške uniforme.

Poveljnik kontingenta je polkovnik Durvy, ki je bil ranjen zadnjo sredo v atentatu na Pierra Lavala, bivšega francoskega premierja in glavnega zagovornika kooperacije med Francijo in Nemčijo, in Marcela Deata, bivšega ministra. Paul Colette, atentator, je bil aretiran in se nahaja v pariškem zaporu. Oba, Laval in Deat, se nahajata v bolnišnici in njuno stanje se je izboljšalo.

Vichy, Francija, 4. sept. — Margueritte Kroef, učiteljica po poklicu, je bila na obravnavi pred pariškim sodiščem obsojena na deset let zapora na obtožbo širjenja komunistične propagande.

Vladni dolgovi ne vznemirjajo Willkieja

New York, 4. sept. — Wendell L. Willkie, predsedniški kandidat republikanske stranke pri novembrskih volitvah, je dejal, da raje lastuje federalni bond, del narodnega dolga, čeprav ta naraste na 150 milijard dolarjev, da se uniči Hitler in vse, kar on predstavlja, kot pa bond dolga 50 milijard s Hitlerjem še na svetu. Willkie je govoril v Rockefellerjevem centru ob otvoritvi urada za prodajanje obrambnih bondov in znamk.

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete so obiskali 2. t. m.: Jakob in Uršula Ambrožič ter John in Rose Usnik, vsi iz Eveletha, Minn.

Pomožni odbor v Waukeganu

Waukegan, Ill. — Zadnje dni se je tukaj in v North Chicagu organiziral slovenski lokalni pomožni odbor, ki bo nabiral prispevke za stari kraj. Deset slovenskih podpornih društev je zastopanih v tem odboru. Anton Kobal je predsednik, Jennie Keber, podpredsednica, Jos. Zorc, tajnik, Frank Nagode, blagajnik; Matt Slana ml., John Mikš in Louis Košir so pa nadzorniki.

Nov grob na zapadu

Denver, Colo. — Pred dnevi je tu umrl Jakob Jelnikar, star 75 let, ki zapušča pet sinov in štiri hčere. Bil je član ABZ.

Smrt kosi v Milwaukeeju

Milwaukee. — V drugi polovici avgusta, torej v dveh tednih, so bolezni in nesreče spravile osem milwauških in westališkiih Slovencev in Slovenk v grob. O nekaterih med temi je bilo v Prosveti že poročano. Med ostalimi pokojniki in pokojnicami je Kunigunda Tratnik, stara 70 let in doma s Pustega polja v Savinjski dolini na Štajerskem. V Ameriki je živela čez 40 let in zadnjih 13 let je bila vdova. — Dne 16. avgusta je bil pri neki avtni nesreči v okolici Waukeshe ubit 22-letni Fr. J. Jerovšek. Druge podrobnosti o njem niso znane. — Dne 20. avgusta je umrl Jos. Čertalič, star 60 let in doma od Št. Jerneja na Dolenjskem. V Ameriki je bil 39 let in tu zapušča ženo, sina in pohčerinjo. — V bolniški postelji se nahajajo Katarina Muškatevo, Mary Bukovnik, Jennie Perko in Ana Planovšek. — Poroke: John Gazvoda in Hortense Kwiatovski ter Fr. J. Zamljen in Jeanette Hauerwas. V Sheboyganu sta pa bila poročena Frank A. Koren, znani pogrebnik, in Elizabeth K. Altenbach.

Iz Pennsylvanije

West Newton, Pa. — Dne 2. septembra je tukaj naglo umrl Pavel Rožič, star 67 let in doma od Sv. Trojice na Dolenjskem. Tu zapušča brata.

Kanadske novice

Kirkland Lake, Ont. — France Krajc, po domače Tonkov iz Cerknice, je bil v tukajšnjem zlatem rudniku težko pobit 21. avgusta. Do pet ton kamenja se je zrušilo nanj. Upanje je, da ostane pri življenju. — Pred kratkim je tukaj umrl John Mihelič iz Bereče vasi pri Suhorju v Beli Krajini. Pokopala ga je rudarska naduha. V Kanadi je bil 12 let in v starem kraju zapušča ženo in šest otrok, v Leadvillu, Colo., pa mater in dva brata.

Zahteve za zvišanje cene gasolinu

Philadelphia, Pa., 4. sept.—Reprezentantje lastnikov gasolinskih stanic so na svojem zborovanju pozvali federalno vlado, naj informira javnost, da je treba zvišati cene gasolinu. Zvišanje je potrebno za kritje stroškov zaradi padca v prodaji gasolina, ki je posledica vladne odredbe, da morajo biti gasolinske stanice v sedemnajstih vzhodnih državah zaprte od sedme ure zvečer do sedme ure zjutraj. J. J. Pelley, predsednik American Association of Railroads, je prej pri zaslišanju pred senatnim odsekom izjavil, da je na razpolago 20,000 železniških vagonov za transportacijo olja in gasolina na vzhod. Železnice lahko pripeljejo 200,000 sodov olja na vzhod dnevno, zalogo, ki lahko zadosti vsem zahtevam. Pelley je dalje rekel, da ni nobenega vzroka za pomanjkanje olja na vzhodu.

VSI ZASEŽENI PARNIKI V PROMETNI SLUŽBI

Ameriške republike naznanile sporazum

WELLES POHVALIL AKCIJO

Washington, D. C., 4. sept. — Zastopniki ameriških republik so se zedinili, da se postavi vse parnike, ki so bili zaradi evropske vojne pognani v pristanišča zapadne hemisfere, v promet. Ta zaključek je bil sprejet na konferenci vseameriškega ekonomskega in finančnega odbora, ki je bil ustanovljen pred sedmimi meseci, da študira problem pomanjkanja parnikov za vzdrževanje prometa v ameriških vodah. Pomanjkanje je nastalo, ker je več parnikov zaposlenih s prevažanjem orožja v Anglijo in na Bližnji vzhod.

Državni podtajnik Sumner Welles, načelnik odbora, je pohvalil akcijo kot nadaljnji dokaz, da se lahko mnogo doseže s skupnimi napori.

Natančno število tujih parnikov, ki se nahajajo v pristaniščih zapadne hemisfere, ni bilo naznanjeno, doznava pa se, da jih je čez sto. Odbor je izjavil, da bodo države, katerih parniki so bili zaseženi, dobile pravično odškodnino. Rečeno je bilo, da je bil korak storjen v interesu utrditve gospodarstva ameriških republik, kakor tudi zaščite in varnosti ameriškega kontinenta.

Ameriška federalna pomorska komisija bo operirala parnike, ki se nahajajo v lukah držav, ki nimajo prave organizacije, da bi prevzele to nalogo. Naznanilo pravi, da je Velika Britanija odobrila načrt glede transferiranja parnikov in se odpovedala svojim pravicam in pridržkom, da morajo parniki operirati v smislu določenih pogojev.

Eden pogoj je, da dohodkov, ki pridejo od operacij teh parnikov, ne bodo dobile države, pod katerih zastavami so pluli, dokler ne bo sedanja vojna končana.

Federalni mornarični department je naznanil kampanjo za rekrute. Kvota je 13,000 rekrutov mesečno v tem letu in 15,000 mesečno v prihodnjem letu. V načrtu je povečanje števila moštva na 369,000 mož do 30. junija prihodnjega leta.

Izurjeni delavci v angleški armadi

Apel poljedelskega ministra Hudsona

London, 4. sept. — Kmalu potem, ko je poljedelski minister Robert S. Hudson apeliral za 10,000 delavcev za opravljanje dela na polju, je delavski minister Ernest Bevin prejel poročilo o potrebi konskripcije izurjenih delavcev, ki so zdaj uposleni v industrijah, za službo v treh branžah angleške oborožene sile.

Poročilo je predložil Bevinu William Beveridge, načelnik nedavno imenovanega odbora, kateremu je bila poverjena študija konskripcije izurjenih delavcev za službo v armadah. Poročilo naglaša, da armada, bojna mornarica in letalska sila potrebujejo izurjene moči za operiranje vojnih mašin, te pa je treba poiskati med delavci v industrijah, ki so bili zaradi svojega poklica oproščeni vojaške službe.

Po Hudsonovem apelu je vojni urad naznanil, da bo dopust vojakov, ki so bili poslani na polja, da pomagajo pri pospravljanju pridelkov, podaljšan za nadaljnja dva tedna, če bodo krajevni odbori to zahtevali.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (razen Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (September 30, 1941), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

138

Glasovi iz naselbin

O delu in drugem

Miners Mills, Pa.—Ker ni od naše strani nobenega dopisa, se bom pa jaz malo oglasil. Kar se tiče dela, smo precej zaposleni, dasi jih je še precej brez dela. Delamo po pet dni v tednu in tudi plačo so zvišali na $7.50. Dobili smo tudi plačane počitnice, ampak $20 bomo prejeli šele za božič. Tako so te naše "plačane" počitnice malo čudne, ker moraš na tistih 20 copakov čakat več ko pol leta. Vidite, takšno dobroto nam je storil Lewis. Sedaj so nam pa premog in vse drugo podražili in smo ravno na tistem konju kot smo bili prej. Dokler se ne bomo znebili Lewisa, bo vedno tako. Sedaj so se tukaj začeli že briti norce iz unije, češ da nimamo več United Mine Workers of America.

Jaz delam tukaj že 17 let, zadnjih osem let sem na nočnem šihtu od 11. do 7. ure zjutraj. Sedaj čistim tračnice oziroma progo kar v dveh majnah dve milji daleč. Imam električno lokomotivo, katero včasih poženem kar 15 milj na uro. Če bi me videla kakšna dekle, bi rekla, da sem res fant od fare ali pa "big inženir".

Pred par tedni sem čital v tedenski Prosveti konvenčna priporočila naše antracitne federacije, namreč naj se kaznuje člana z enomesečno suspenzijo, če ne poseti vsaj ene seje vsake tri mesece. Bratje, s silo ne bomo nikamor prišli. Dogaja se pri društvih, da se kakemu članu krivica godi, česar se pa člani ne zavedajo. Zgodi se tudi, da krivičnega člana volijo v odbor, kar se je že zgodilo pri nekem društvu.

Jaz bi priporočal delegatom 12. redne konvencije, naj nekaj ukrenejo za take člane, ki se jim krivica godi pri tem ali onem društvu. In sicer naj bi tak član imel pravico, da vzame prestopni list k drugemu bližnjemu društvu. S tem bi marsikomu dobro delo storili. Upam, da bi se potem bolj redno udeleževal društvenih sej, čeprav bi bilo malo bolj oddaljeno. In če bi tak član zbolel, naj bi ga tudi obiskavali od njegovega društva, če je oddaljeno 10-20 milj. Ta daljava danes nič ne šteje. Vozni stroški obiskovalcev naj bi se plačali iz društvene blagajne, kar bi ne bilo pretirano.

Upam, da bi se potem dobilo več novih članov. Pri nekaterih društvih so še toliko nazadnjaški, da se vedno prepirajo. Iz tega razloga tudi ne moremo dobiti novih članov. Jaz sem jih že več nagovarjal na pristop in jim raztolmačil jednoto. Odgovor sem dobil: Vem, da je dobra, ampak pri vas se zmiraj prepirate.

Frank Gale, 432.

O počitnicah

Elizabeth, N. J.—V poletju se ljudje odpeljejo na vse strani na počitnice, če dobijo dopust od svojega dela. Od tukaj gredo največ k morju kakih 65 milj daleč, kjer najamejo stanovanje, si sami kuhajo in se kopljejo v morju.

Moj mož, jaz, najina hči in njena hčerka smo se podali pa v hribe, v mestece Freehall, N. Y., ki je oddaljeno 160 milj od New Yorka. Vozili smo se z Grayhound busom po King Highwayju preko Bear Mountains in Pockeepsy ob reki Hudson. Vožnja po tej cesti je zelo slikovita. Videli smo lepa polja in rodovitne farme. Ustavili smo se trikrat, da smo se malo odpočili in okrepčali, potem pa spet naprej preko lepih gora v Freehall.

Tam je vsepolno hiš za turiste in tudi dosti ljudi iz raznih mest. Srečali smo se z dvema družinama, čijih možje delajo skupaj z našim pri Standard Oil Co., kjer dobe počitnice po tri tedne in gredo na čisti zrak. In v tistih hribih je res lepo in mirno. Ljudje se sprehajajo po vrtovih, kjer je dosti sadnega drevja. Jabolka in hruške so tako polne, da komaj drže. Tudi trte so velike in polne grozdja. Na misel mi je prišla Semiška gora na Dolenjskem, kjer sem preživela svoja mlada leta in včasih šla tudi v Toplice. Zdaj sem zopet dočakala tako prost čas, da smo se usedli k obloženi mizi in ni bilo treba kuhati ne pomivati. To so bile res prave počitnice. Najbolj smo pogrešali Prosveto. Komaj sem jo čakala, da zopet vidim novice.

Že je več tednov, odkar je bilo poročano o smrti Johna Underwooda. On je enkrat prenočil tudi pri nas na Thomasu, W. Va., kamor je bil prišel po opravkih. Ravno tisti čas sem bila nevarno bolna. Moj mož mu je povedal, da ležim v gornjem prostoru, toda me ne more videti. John pa se ni zmenil, vzel v naročje osem mesecev starega otročička in ga prinesel k moji postelji. Imela sem ušesno bolezen in bila vsa zatečena v glavo, da nisem nič videla. Tako tudi Johna Underwooda nisem videla, le spominjam se, da je bil pri nas. Blag mu spomin!

Agnes Pasarich, 540.

So dobili plačane počitnice

Shadyside, O.—V zadnjem dopisu sem omenil, da bom poročal, če mi rudarji dobimo plačane počitnice, vsled česar smo šli na protestno stavko. Stvar glede počitnic so izravnali na clevelandski konferenci zastopniki rudarske unije in operatorske zveze.

Kompanije so proračunale, da nam morajo izplačati $30,000. Tako naša protestna stavka ni bila zaman in zdaj smo prejeli po $20 za naše počitnice. To smo tisti nesrečni ljudje, ki smo dolge mesece in leta zaman iskali dela in relifa. Sedaj se je nam posmejala sreča. Plačane počitnice imajo dobiti tudi tisti, ki so bili na relifu ali pri WPA. Toda ti morajo vložiti aplikacijo pri kompanijah in odgovarjati na mnoga vprašanja o svoji upravičenosti. Do plačanih počitnic pa niso upravičeni tisti rudarji, ki so bili toliko srečni, da so tedaj, ko so bile majne zaprte, dobili delo drugje in se potem zopet vrnili v premogorove. Unijski uradniki morajo kompanijam predložiti imena vseh onih članov, ki so vzeli prestopne liste za časa suspenzije premogovnih obratov.

Ampak namesto, da bi ta "vacation money" prinesel slogo in zadovoljstvo med nas rudarje, se je zgodilo ravno obratno, to je sovraštvo in nezadovoljstvo, kar nam bo oslabilo unijo. Vse to izvira iz stavke, katero sem opisal v zadnjem dopisu. Naj navedem moj slučaj.

V rovu smo štirje delavci v enem prostoru, dva na dnevnem in dva na nočnem šihtu. Pri delu se zlagamo 100%. Najina partnerja sta bila nesrečna, ker sta takrat delala na nočnem šihtu, ki je pričel s spontano stavko, ker nismo prejeli plačanih počitnic. Ona dva sta izgubila dva šihta, midva s partnerjem pa enega. Ko je prišel plačilni dan, sva midva dobila $7.18 več kot pa najina sodelavca. Toliko je namreč prišlo na dan čistega na vsakega izmed nas po odbitku "checkoffa", v katerem je bila všteta tudi globa, katero smo vsi enako plačali radi neavtorizirane stavke.

Ko par dni pozneje stojimo pred rovom in čakamo, da pridejo ven z dnevnega šihta, stopi pred me naš partner, po rodu Litvinec in zakriči na ves glas: "You are a hell of a union man! Take one shift more!" Mene je bilo sram, toda sem mu rekel, naj pri kompaniji skuša dobiti plačano, če ne dela.

Evo vam, pri delu smo složni, pri delitvi denarja je pa nesporazum in sovraštvo. Kot omenjeno, sta najina partnerja izgubila dva dni dela, midva pa en dan, kaznovani smo bili pa vsi, ki smo se udeležili stavke, od enega do dveh dolarjev—ne sedem, kot je bilo pomotoma v mojem zadnjem dopisu — številko eno namreč zapišem po starokrajsko, v uredništvu so jo pa vzeli za sedem. A novine baš tudi ne izhajajo zato, da prinašajo čisto resnico, katere pa tudi ni v današnji vrtoglavi kapitalistični anarhiji.

George Vucelich, 258.

O Rusiji in še o imenu

Bellingham, Wash.—Še pred kratkim časom ni nihče verjel, da se bosta Rusija in Anglija skupno borili proti Nemčiji. Sentiment se je zasukal. Mnogi so (seveda tajno) želeli zmago Hitlerju, danes jo pa žele Stalinu. O obeh se je veliko razpravljalo in pisalo. Mnogi so za Hitlerja, ker upajo, da bo ustvaril enotno državo, v kateri bo dovolj dela za vse. Nasprotno pa mislijo, če Anglija zmaga, da bo postavila nazaj na prejšnje mesto lastnike velikih in rodovitnih zemljišč in drugega bogastva ter jim podala nazaj oblast čez svoje podložnike, da jih bodo lahko svobodno izkoriščali pod pogojem, da bodo v bodoče vse države in državice pod izključno kontrolo Velike Britanije.

Vesti iz starega kraja so res grozne, ampak mnogi jih sprejmejo po svoji sodbi — z rezervacijo. Prav nič jim ni žal za one, ki so imeli kako oblast nad kmetom in delavcem in ki so zdaj preganjani po Hitlerjevih teroristih. Mnogi celo verujejo, da je Hitler za—delavce!

Odkar je Hitler napadel svojega "zaveznika" Stalina—v tisto pogodbo ni verjel ne prvi ne drugi — se je sentiment mnogo spremenil. Stalinu sicer ne verujejo, da je za demokracijo; od časa onih "čistk" si je nakopal preveč nasprotnikov po vsem svetu. Meščansko kot tudi delavsko časopisje ga je kazalo kot brutalneža, ki z železno silo in ustrahovanjem drži rusko ljudstvo pokorno. Splošno mnenje je bilo, če se Rusija zaplete v vojno, bo razpadla. Najbrže se je tudi Stalin bal Hitlerja in zato tudi iskal "prijateljstva" z njim, da pridobi na času, uredi vse potrebno in se pripravi za vse slučaje.

Kako zdaj stoji vojna, to vemo — najbolj pa ve Hitler, ki se je uračunal — "prepozno je udaril." Tako so se tudi vsi oni, ki so prerokovali poraz Rusije — uračunali. To je prvi del druge svetovne vojne. Kakšen bo drugi del?

Roosevelt in angleški premier Churchill sta osnovala program osmih točk, ki naj bi bil izveden, ko bo Nemčija poražena. Teh osem točk se lepo glasi, kot so se tudi lepo glasile Wilsonove točke, 14 po številu. Ta program naglaša varnost in svobodo vseh narodov. Teh osem točk naj bi popravilo zmote, na katerih se je sklepal versajski mir, obenem pa dajejo tudi razumeti sovjetski Rusiji, da mora tudi ona popustiti — vsaj meni se tako zdi. Stalin je to že storil, ker govori le o "slovanstvu" in je klic na "delavce" opustil. Po mojem mnenju je to približanje demokratičnim državam, s katerimi je zdaj v prijateljstvu. To pa še ni nobena garancija, da bo Rusija sprejela kapitalistični sistem. Ravno tako ne bosta Churchill in Roosevelt upostavila komunizma v svojih deželah.

Torej to je tisto, o čemer se mnogi delavci in kapitalisti vprašujejo, namreč, da se ta dva sistema ne moreta združiti, to je na programu kot ga ima socializem. Ampak zbližanje je mogoče na znanstveni gospodarski podlagi. Seveda ne smemo biti fanatični in verjeti v nemogoče stvari.

Nekateri tudi prerokujejo, da sistem kot je, po vojni ne bo več mogoč, toda noben dopisnik niti uredništvo ne pove, kaj prav za prav bo, ako ne kapitalistični sistem. Samo govoriti o demokraciji, ni s tem nič povedanega, ker abstraktna demokracija nima nobenega programa, kot ga nima niti komunizem. Program ima edino socializem. In vse, kar ima demokracija ali komunizem kaj vrednega, je iz socialističnega programa. Tudi komunizem v Rusiji se bo umaknil socializmu. Upostavljen je bil, ker so bile razmere take. Čitajte in boste videli, da je sam Lenin priznal, da je v Rusiji socializem nemogoč brez sodelovanja drugih industrijsko razvitih držav. Sam Lenin je napovedal diktaturo proletariata, ker je bila Rusija vsa razbita, opustošena in blokirana; same intrige, špionaža in ovaduštvo vsepovsod. Vsakdo, ki hoče razumeti, vidi, da je v takih razmerah zelo težko graditi.

Še nekaj drugega. Prav kar sem prejel 165. štev. Prosvete, v kateri vidim Barbičev dopis. Ta dopis me je opomnil na mojo pomoto, oziroma sem se sam spomnil, da je JSKJ spremenila svoje ime v "American Fraternal Union". Torej, ker je že tu organizacija z enakim imenom kot sem ga jaz sugestiral, bi bilo neumestno enako ime za SNPJ.

Kljub temu pa priporočam, da se beseda "slovenska" izpusti iz jednotinega imena in naj se glasi: Narodna podporna jednota—National Benefit Society. Jaz sem prepričan, da je ta beseda med drugorodci le spotika, mogoče majhna in nedolžna, vendar pa med mladino neslovanskega pokoljenja bolj odbija kot privlačuje. Vem, da so razmere glede tega tam na vzhodu popolnoma drugačne kot so tukaj, ker tukaj je zelo malo, sploh nobene agitacije za nove člane. Zakaj vsaj mož, član jednote, ne pripelje vanjo svoje žene in svojih otrok? Zakaj ne poagitira in pobara svojega prijatelja Američana za pristop? Da, zakaj ne?

Well, nagovorjeni najprej vpraša, kakšna organizacija je. Potem se pa začne vpraševanje na dolgo in široko, ker je "would be candidate" v megli radi besede "Slovene", ali pa tudi "Slovak", "Slavish", "Slavonian". Saj veste, da ve naša mladina zelo malo ali pa nič o zgodovini dežele svojih roditeljev, to je Slovenije ali Jugoslavije. Vse, kar ve, je, da smo "Austrian". In fant ali dekle, član SNPJ, se bo prej premislil dvakrat predno se bo spustil v razpravo vprašanja: "What that means—Slovene?" "I think it's Austrian," bo njegov odgovor. In ker "Austrian" tudi ni popularna beseda kot sta "English" in "French", zato na-

(Dalje na 3. strani.)

Grupa ruskih bolničark dobiva navodila v bližini fronte.

Ameriška in Rusija

Mnogo radovedov še danes ugiblje, zakaj je Hitler napadel Rusijo—potem ko je imel skoro dve leti z njo nenapadalno pogodbo, ko je večkrat poudaril "pravo prijateljstvo" do Rusije in ko je takoj po nastopu diktature postavil železno pravilo, da Nemčija se ne sme nikoli več vojskovati hkrati na vzhodu in zapadu. Vsa ta svoja pravila in "prijateljstva" je pa Hitler enostavno pogazil, ko se je letošnjo pomlad odločil za napad na Rusijo. Kaj je bil vzrok temu?

Nič ne bo škodilo, če navedemo, kaj pravi o tem ameriški časnikarski poročevalec John T. Whitaker.

On piše, da je Amerika vzrok Hitlerjevega napada na Rusijo. Amerika je zmešala štreno cesarski Nemčiji v letih 1917-18, da je bila poražena—in zdaj spet meša štreno hitlerjevski Nemčiji na vseh koncih in krajih, tako da mora Hitler, hočeš ali nočeš, izpreminjati svoje načrte in račune.

Whitaker pravi, da med Hitlerjem in njegovo zmago leži Amerika. Kakor je bila Amerika leta 1917 in 1918 sposobna zaobrniti nemško zmago v poraz, tako je sposobna tudi danes. To Hitler dobro ve, ampak pred dvema letoma je računal, da je njegova peta kolona v Združenih državah tako močna in ameriška opozicija proti vojni tako velika—da bo on prej dosegel zmago v Evropi na vsej črti, predno se bo mogla Amerika spustiti v vojno.

Ta Hitlerjev račun pa vedno bolj pada v vodo. Kljub silni aktivnosti pete kolone in vzlic mogočni opoziciji ameriških Ircev, pacifistov in vseh možnih apizarjev—je bil Roosevelt v stanu doseči celo vrsto obrambnih ukrepov, ki zagotavljajo Angliji in drugim nasprotnikom nacijske Nemčije vedno več in več pomoči v bojnem materialu—in med tem je vedno več in več možnosti, da se Združene države aktivno udeleže vojne.

Whitaker je mnenja, da je Hitler danes uverjen, da se Amerika prej ali slej pridruži Angliji z vso svojo oboroženo silo. Ta možnost je toliko večja čim dalj traja vojna. Hitlerjev načrt je bil zmešan že pred enim letom, ko je hotel zlomiti Anglijo takoj po zlomu Francije. Ni se mu posrečilo. V oktobru 1940 je bilo Hitlerju jasno, da bo morala vojna trajati še eno leto. Ali pride v tem letu Amerika zraven? Ne—če bo mogla njegova peta kolona s pomočjo apizarske in pacifistične opozicije v Združenih državah kaj pomagati! Ampak Hitlerja je prvo leto vojne podučilo, da mora dvomiti v uspeh svojih zaveznikov v Ameriki—vendar še lahko stavi na to karto. V enem letu še lahko stavi! V enem letu bodo morda petokolonci in njihovi domači sopotniki še lahko zadržali Rooseveltovo stranko!

Med tem pa mora Hitler odtehtati ameriški bojni material, ki neprestano in v vedno večji meri odhaja v Anglijo. Kako in kje? Rusija! Rusija ima dovolj surovin, ki lahko odtehtajo ameriški material! Da pa bo Hitler neomejeno kontroliral ruski material, mora Rusijo invadirati in zlomiti njeno rdečo armado.

V januarju 1941 se je Hitler definitivno odločil, da napade Rusijo sredi poletja in računal je, da bo ruska oborožena sila zlomljena v dobrih dveh mesecih. Med tem bo njegova ruska kampanja dala njegovi peti koloni v Ameriki novo psihološko orožje proti Rooseveltu. On rešuje svet pred boljševiško kugo in Amerika naj pomaga tej kugi? Amerika—in zraven Anglija—bo paralizirana! Mussolini je imel nalogo, da pritisne na papeža, naj blagoslovi Hitlerjevo "sveto vojno" proti boljševiški kugi in—ves katoliški svet bo na njegovi strani. Amerika bo resnično paralizirana in njen vstop v vojno bo definitivno preprečen!

In ko Hitler opravi z Rusijo—ko bo njegov hrbet zavarovan od vzhodne strani in ko se prostrana Rusija izpremeni v njegov "veliki rezervar" materiala—tedaj ponovno napade Anglijo, katera še edina stoji med njim in Ameriko . . .

Vse to se ima zgoditi v enem letu. To je letošnje leto!

Ampak—spet ne gre po Hitlerjevem računu. V Hitlerjevi "sveti vojni zoper boljševiško kugo" vidi vsakdo kruto šalo. Papež molči in ve-

(Dalje v zadnji koloni.)

Tehnika včeraj in danes

Prvi stroj, ki ga je uporabljal človek, so b njegove lastne mišice, pravi znani nemški u njak, prof. dr. Friedrich Bergius. Počasi se človek naučil izkoriščati veter in vodno silo svoje namene. Jadrnice in mlini na veter bili najvažnejši stroji stare dobe. Veliki A medovi izumi so pomenili za razvoj tehn ogromen napredek, ki so mu bili možje, ka Galilei, pravi mejniki. Toda šele potem, ko je človeštvo naučilo spreminjati toploto v h hanično energijo, se je mogla tehnika razvi z velikanskimi koraki. S tem pa je nastal raziskovalce in tehnike novovrsten probl Preskrba in priprava kuriva sta postali najvažnejših dnevnih vprašanj. Sprva je bi premog, s katerim je bilo mogoče pridobi mehanično energijo. Tudi uporaba železa pred vsem pridelava jekla je šla po prede premoga v koks na popolnoma nove poti. M je, kakor Galvani, Volta in Faraday, so d nili tehniko na novo stopnjo. Ustvarili so melje za izkoriščanje električne sile. V e triki imamo danes združene tako rekoč vse pomočke za pridelovanje sile, vetra, vode premoga.

V človeški zgodovini so bili vedno le n teri redki možje, ki so človeštvu, daleč od treb vsakdanjosti, darovali visoke in drago zamisli. Pa čeprav so bile te ideje ob svojega nastanka daleč od praktične izve so postajale polagoma vodila tehničnega ra ja. Drugo dejavno vlogo ima v tehniki mo ga navdihujejo želje njegovega časa in p be, da bi koristil svojemu ljudstvu in d Tu je bila v svetovni zgodovini pred vsem na tehnika, ki je prinašala najrazličnejše izu

Težko je odločati, da-li je storil za člove več učenjak v svoji delavnici ali mož, ki je v praksi. Toda ne eden ne drugi ni m svojih odkritij in izumov stresti kar iz rok Samo z napornim delom je mogoče obema segati uspehe. Zmogljivost tehnike, pred v tudi olajšanje težkega telesnega dela, je za tudi življenje držav mnogo novih proble Če v nekih krogih menijo, da skuša industr zacija pregnati človeka od dela, je to se zmota, kajti vsak tehnični napredek ne ol je samo dela, temveč ustvarja tudi mnoge delovne možnosti. Eno izmed najvažn funkcij v tehničnem življenju zavzema po nik, ki dandanes ne bi smel stremeti sam dobičkom, temveč bi mu moralo biti na tudi to, da dvigne tudi življenjsko stopnjo jih delavcev. S tem dviga tudi svojo p vodnjo.

Relief iz dragih kamnov

Na industrijski razstavi v Moskvi je bil davno razstavljen veliki zemljevid Sovje zveze, sestavljen iz dragih in poldragih nov, zbranih iz vseh pokrajin širne dr Prvotni zemljevid je bil razstavljen že vjetskih paviljonih v Parizu in New York je takrat obsegal 12 zveznih republik. K se je poslej Sovjetski zvezi pridružila še č rica novih držav Estonske, Latvije, Litv Moldavske ter sta se dve zvezni republiki lorusija in Ukrajina, povečali z znatnimi bivšega poljskega in rumunskega ozemlj bilo treba zemljevid razširiti ter vpoštevat di novo pridobljene kraje. Zemljevid me koli 30 štirijaških metrov, je montiran n vinskem ogrodju, tehta več kakor 5 ton zložen iz kakih 100,000 rudninskih delcev.

Državna meja je označena s širokim rd pasom iz jaspisa in rodonita. Relief pokr je podan izredno posrečeno iz jaspisovih d zelenih, rumenkastih in rdečkastih odten Ogromna vodna prostranstva so na zemlje nakazana s temnosinjim lazuritom. Bel ski prekop, prekop Volga—Moskva in V Frganski prekop so zaznamovani s paso modrih akvamarinov. Šestnajst rubinovih označuje šestnajst prestolnic zveznih rep katerih imena so napisana s smaragdi.

Zemljevid kaže tudi nahajališča pre nafte, zlata, bakra in drugih rudnin ter ra titev najvažnejših panog državnega gosp stva. Vsega je na zemljevidu okoli 10,000 sestavljenih iz poldragega kamenja. Pri s ljanju te mozaične umetnine je bilo zap preko 800 ljudi — zlatarjev, brusačev dr kamenja, mojstrov mozaične obrti, slika zemljepiscev, gospodarstvenikov itd. Ze vid je vzbujal največjo pozornost poset razstave.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 5. septembra 1921)

Domače vesti. Več rojakov iz Californ odšlo v staro Mehiko.

Delavske vesti. Ameriška legija je nast proti rudarjem v W. Virginiji.

Inozemstvo. Vstaja v španskem Marok širi; Španci so že izgubili 18,000 mož v bo vstaši.

Sovjetska Rusija. Položaj v Rusiji z o na lakoto se je poslabšal.

(Dalje iz prve kolone.)

čina katoliškega sveta molči . . . Amerika paralizirana—in ni znamenja, da bo. Am pomaga Rusiji kolikor more—in ruska a še ni zlomljena. Jesen je tukaj in jesen v siji je že zima . . . Amerika pa še zmiram štreno Hitlerju!

esti iz podjarmljene are domovine

ske oblasti v zasedenih zahtevajo prijavo živil

janske oblasti so izdale na vstvo krajev v Sloveniji, padli pod Italijo, poziv, v zahtevajo, da mora hiša prijaviti ves živež, ki hiši nahaja. Kdor ne bo skrival ali dal netočno bo obsojen na dosmrt- ali kaznovan s smrtjo.

razumljivo je, da bo- poskušali marsikaj za- se prav dobro zaveda- je lakota neizogibna. La- katere itak že tare grozno anje, bodo hoteli imeti to je čisto gotovo, da bo k naš človek prišel v je- ne bo še kaj hujšega.

ost dojenčkov v ptuj- skem okraju

jska bilanca petnajstih vojni dokazuje, da število sorazmerno racional- , tako da naravni pri- posledica velikega ste- pri visokem številu Najnegativnejšo sliko v daje ptujski okraj. V aju se je rodnost znižala meri kot sicer v Slo- ala pa se je tudi umr- Z ozirom na umrljivost , ki se je pri nas v po- letih popravila, stoji da- slabše ptujski okraj.

im bolezenskim nadlo- je pridružilo novo po- na prav tistih področ- venega skrbstva, kjer doseženi v Sloveniji naj- uspehi. Upravičeno ptujski okraj za okraj zdravstvenim stan- v Sloveniji. V tem pre- se strnile v karakteri- bolezensko sliko skoraj mezne komponente, ki najvažnejšo vlogo v pro- umrljivosti dojenčkov.

Halozah, kjer marsikdaj je umrljivost dojenč- kakor na bogatejšem V predvojnih letih je bila dojenčkov v Halozah Ptujskem polju pa 20.3 Umrljivost dojenčkov je zahodno od Ptuja in okoli na vzhodnem Drav- polju, to je tam, kjer je najširše in najbolj izrazi- umrljivost dojenčkov Ormožem in Središčem ne etila nikogar, kdor po- napredne kraje, na samem robu ali vznožju Slovenskih goric. se je umrljivost do- v času od prvih povoj- pa do prvih let zadnje krize popravila. v Halozah je večja v kjer je odstotek tuje posesti večji, kjer je na kv. km. manjša in prevladujejo kočarji nad

Slovenskih goricah se je dojenčkov poslabša- v dveh okoliših dolina in Jeruzalem- , kjer je večinoma vi- zemlja, s katere po- najbogatejše dohodke tu- — pišeta dr. Fedar in dr. Branko Šalamun v ikem Vestniku".

je ubila sredi zime

Šibenikom je divjala na huda ura, z gromom in Med viharjem je udar- kakor sredi poletja. vasi Podglavici je udarila v hišo posestnika Mata Živkoviča in na mestu ubila 13 letnega sina Antona. Oče, mati in dva druga sinova so dobili zelo hude opekline. Zaradi strele so popokali zidovi in vsa hiša se je stresla. Vest o nenavadni nesreči se je hitro razširila po okolici. Ljudje so prihajali kropit nesrečnega dečka in tolažit hudo prizadeto družino, ki se je morala zateči v šibeniško bolnišnico. Takšnega divjanja strele sredi zime domačini sploh ne pomnijo in si ga ljudje po svoje razlagajo.

Morilci kralja Aleksandra apelirajo za svobodo

Zdaj, ko je Hrvaška po milosti diktatorja Hitlerja postala "neodvisna država", ali bolje rečeno "italijanska kolonija", se je pričela kampanja za osvoboditev treh hrvaških ustašev, ki so bili obsojeni v dosmrtno ječo v Franciji na obtožbo sokrivde umora jugoslovanskega kralja Aleksandra in francoskega zunanjega ministra Louisa Barthouja v Marseillesu l. 1934. Ti so Mio Kralj, Ivan Račič in Zvonimir Pospešil. Apel za izpustitev iz ječe je bil vložen pri francoskem justičnem ministru po Georgesu Desbonsu. Slednji je bil zagovornik obtožencev na obravnavi pred sodiščem, najela pa ga je Hrvatska zveza, katere sedež je v Pittsburghu, Pa. Desbons je povedal justičnemu ministru, da jetniki niso teroristi, temveč patriotje. Ker je Hrvatska dobila "neodvisnost", ni nobenega vzroka, da bi še nadalje ostali v zaporu.

Italijani odnašajo iz zasedenih krajev hrano

Medtem ko so v začetku italijanske zasedne oblasti in vojaštvo plačali za hrano v gotovini in kupovali samo za pokritje svojih dnevnih potreb, sedaj plačujejo s kuponi, katerim ni nikakor določen rok odkupa (čas veljave). V poročilu se pravi: "Kako dolgo bo še za nas domačine zadosti hrane, da se preživimo, je težko reči, kajti sedaj moramo v prvi vrsti hraniti toliko drugih, in takih, kateri niso niti tukaj kot naši gosti."— Posebno možje težko občutijo skoraj popolno pomanjkanje vsake vrste tobaka za kadenje.

Vsekako jemljejo ljudstvo v vojsko

Medtem ko so italijanske oblasti s svečanim razglasom obljubile n a r o d u podjarmljene Slovenije, da ga nikakor ne bodo jemali v vojsko in ko so odpošiljali domov nekatere Slovence jugoslovanske vojske, kateri so se nahajali v zasedenem okrožju, ali so se vračali iz vojske od drugih krajev Jugoslavije. Italijani niso zaupali bivšim jugoslovanskim vojakom, ali sedaj jemljejo v svojo armado mlade rekrute, kateri še nikakor niso služili vojake, iz celega okraja "provincije Lubiane". V bivši vojašnici 16. jugoslovanskega artiljerijskega polka v Ljubljani so opravili nedavno "s l a v n o s t" polaganja prisege teh novih rekrutov. Vsled slabe predidoče priprave in želje po paradah, se je zgodilo, da večina rekrutov ni vršila kretenj, katere so se od njih pričakovale, kajti prečitani razglas kakor tudi tekst prisege je bil čitan edino le v italijanskem jeziku, katerega oni ne razumejo. Smešni so bili prizori, ko so nekateri sneli kape, medtem ko so drugi istočasno moieli roke v zrak.

Kradenje umetnin iz Ljubljanskega muzeja

Med ostalimi predmeti redke umetniške in zgodovinske vrednosti, katere je posedoval Ljubljanski muzej in katere je leta in leta zbiral in drago plačal, se je nahajala tudi zbirka risb in slik starega italijanskega mojstra Giovanni Battista Tiepolo (1696-1770). Spravljene so bile v posebnem albumu v stekleni razstavni omari. Po prihodu italijanske vojske je tržaški župan, renegat Fausto Franco pohitel na čelu neke delegacije iz Trsta v Ljubljano in zahteval "iz nacionalnih in kulturnih razlogov" od italijanskega civilnega komisarja Ljubljane, da se te umetnine odvzamejo Ljubljanskemu muzeju in izroče muzeju mesta Trsta, ki je najbližje italijansko (?) mesto, "zaslužno", da hrani takšno italiansko kulturno vrednost.

Prošnji Tržačanov je bilo takoj ustreženo. Sodeči po skrinjah, katere je ta delegacija pri odhodu iz Ljubljane ukrcavala v železniške vagone, je morala najti v ljubljanskih muzejih še mnogo predmetov, kateri bodo "boljše shranjeni" po Italiji, kakor pa v "nekulturni Sloveniji".

Slika kaže grupo ruskih kmetov na neki kolektivni kmetiji.

Vežbalni tabori sovjetske vojske

Finska vojna je odkrila sovjetski vojski nujnost temeljitega izvežbanja po zahtevah sodobnega vojevanja. Maršal Timošenko, sedanji komisar narodne obrambe, ki je prvi združeval v eni osebi oblast poveljnika in funkcijo političnega komisarja, je v uspešnih bojih pri prodoru Mannerheimove utrjene črte dokazal nepotrebnost dvotirnega sistema v poveljniškem sestavu. One čete, ki so sprva delovale na vzhodni finski fronti, ne da bi dosegle kakršen koli uspeh, so takisto zgovorno dokazale škodljivost institucije političnih komisarjev, ki so imeli moč, da so razveljavili ali izpremenili vsak ukaz vojaškega poveljstva. Že v teku vojne je komisariat narodne obrambe odpravil politične komisarje, maršal Timošenko pa je šel na temelju svežih izkustev še dalje in je uvedel v sovjetsko vojsko zopet strogo disciplino, pokorščino brez ugovora ter vsakdanje vežbe na terenu. Kot najbolj nujna novost so bili uvedeni vežbalni tabori, pri čemer je najzanimivejša okoliščina, da se vežbe vrše tudi v zimskem času, ko je v Moskvi hud mraz in kaže toplomer v okolici mesta 30 in več stopinj pod ničlo. Posebnost vežbalnih taborov je ta, da ima vsak bataljon novincev posebno skupino mladih oficirjev, absolventov vojne akademije, ki vsak manever pokažejo v skupini in se potom vaje nadaljujejo tako dolgo, da jih novinci popolnoma obvladajo. Poročevalec moskovske Pravde Vsevolod Višnjovski takole popisuje življenje v enem izmed zimskih vežbalnih taborov:

Gozdovi pod Moskvo so v globokem snegu. Po gosto obraslih dragah prodirajo smučarji. Izginjajo v gošči in se na jasah zopet prikazujejo, nakar odbrze v daljavo. To so vojaki strelskega bataljona kapitana Otreška. Prišli so v ta kraj pred kakimi tremi dnevi, da se nauče prave vojaške znanosti. Prišli so v deviško nedotaknjeno prirodo in so morali najprej skrbeti za pripravna bivališča. Daleč naokoli ni drugega kakor gozd in zasneženo prostranstvo. Izkopali so si zakope in utrdbe, v gozdu pa nasekali dreves za svoja bivališča. Vse je še sveže in novo, povsod vlada duh po smoli, vse je nastlano s svežimi jelkovimi vejami. Tu in tam se dviga dim iz kupov snega, pod njimi se grejejo vojaki ali pa je tam pohodna kuhinja.

Vstopimo v enega izmed zakopov: povsod sami nahrbtniki, puške, vojaško orodje, orožje, odeje in šinjeli. Spomnim se vojaških šal in sprašujem: "S čim se vojak pokriva, kadar spi?" Novinci očividno že poznajo dovtip in resno odgovarjajo: 'S šinjelom." "Kaj ima pod seboj?" — "Šinjel." — "Kaj ima za vzglavje?" — "Spet šinjel." — "Koliko pa ima vojak šinjelov?" "I, samo enega." Tako pridemo od šale k resnim razgovorom. Nekateri oficirji so se udeležili finske vojne in ti hočejo na vsak način naučiti vojne umetnosti poverjeno jim moštvo. Poveljnik bataljona hoče svoje ljudi seznaniti z resnimi težavami zimske vojne. "Treba jim bo morda samostojno delovati, ako bodo v resnem primeru odtrgani od svoje edinice," pravi, "naj vidijo, kako je v gozdu, kadar so sami nase navezani. Hrano naj si kuhajo v svojih kotličih, toda tako skrito, da jih sovražnik ne odkrije niti po duhu niti po dimu niti po ognju, kajti če jih najde, ne bo večerje. Vsi morajo vedno imeti na nogah smuči, tega se morajo vsi naučiti popolnoma, tudi oni z juga. Najprej jih bomo nekoliko okrepili in utrdili, nato pa preidemo k bojnim vežbam, naj vidijo, kaj pomeni v boju naglica, zvijača in presenečenje."

Nedavno je bil ves bataljon alarmiran. Napraviti je bilo treba pohod 25 kilometrov, deloma po gozdu, deloma po odkritem polju. Bataljon je bil obveščen, da so v teku pohoda mogoči napadi iz zasede sovražnika. Premikati se je bilo treba z vso naglico in spotoma odbijati napade manjših čet, ki so se prikazovale iz gozda, nekoliko postreljale in se zopet umaknile. Treba je bilo spoznati njihove namene in se ne dati zavesti, da ne bi kdo manjše skupinice imel za veliko četo in ukazal svoji četi, naj se razvije za boj s sovražnikom. Nekateri izmed novincev so se pri tem f o r s i r a n e m prodiranju po gozdu in goščavi, pri večnem leganju na zemljo in vstajanju res močno utrudili, kar kaže na pomanjkanje vojnošportne trenaže.

Poveljstvo si prizadeva, da popolnoma izkorenini stari manevrski način vežbe. Vse mora iti tako, kakor bi četa v resnici stala pred sovražnikom. Del posadke hodi izmenoma na jutrnje pohode s prvim svitom. Ta čas je najprimernejši za nenadne napade, ker se sovražnik še ni popolnoma otresel metljavosti in zaspanosti. Najprej napadajo utrjeni sovražnikov položaj, ki je gosto zaseden s strelci, oddelki novincev. Vržejo se v napad z izrednim sunkom, razdrli so žično ograjo ter s klici "hura" zavzeli položaje. Pričakovali so pohvale, ki je pa ni bilo. Namesto nje so pred očmi novincev podvzeli napad na isto pozicijo absolventi vojne akademije. Premikali so se premišljeno, mestoma so popolnoma izginili v snegu, napredovali so po trikrat ali celo štirikrat hitreje nego novinci. Naenkrat so šinili v napad, ki sicer ni bil tako šumen kakor pri novincih, zato pa neprimerno učinkovitejši. Novinci so spoznali, kaj napravi šola in marljiva vežba.

Prizor napada mladih oficirjev je bil res vreden vse pozornosti. Sami zdravi in krepki mladi ljudje, odlično opremljeni z zimskimi kapami, dolgimi šinjeli in močnimi škornji. Vsak ima puško, pas s patronami, pištolo, po štiri ročne granate, škarje za rezanje žice in protiplinsko krinko. Naenkrat so začutili kje je slabotna točka sovražnika, začeli so ga obkrožati z boka, da bi zavzeli položaj in ga vrgli v reko. Ko so planili iz okopov, so naglo prodirali dalje, niso izgubijali zveze med seboj, pa seveda nikoli niso zgostili v gručo. Z leve strani so jih podpirale skrite strojnice, sami pa so začeli boj z ročnimi granatami. Ne glede na to, da je bila vse vaja, so skakali naprej in v stran, se skrivali, toda prodirali naprej z železno vztrajnostjo. Ta način boja se vežba neprestano. Njegovo načelo se glasi: pritisk, pritisk in pritisk, da sovražnik nima časa za oddih. Mladi oficirji so se vadili obenem pa učili novince, pokazujoč jim metodiko boja.

Po vežbi so se spustili v razgovor z njimi, poudarjajoč zlasti okoliščino, da je njihov pohod tako priroden in silovit. Eden izmed njih pravi: "Tako tudi mora biti. Jaz ne dam prav nič na vojaka, ki pravi, da je sedaj samo vaja in mu ni treba napeti vseh moči in da bi se v resnem primeru drugače potrudil. Taka obetanja niso nič prida in jim ne dajemo nikakršne vrednosti. V vojni ni časa, da bi se človek šele učil, zlasti ako je nasprotnik temeljito izvežban." Medtem so se po vsem gozdu razlegali posamezni streli in v skupinah, vsem se je čulo grmenje topov: Bitka se je razvila očividno po vsej dolžini in z vsem orožjem. Ravnokar se odpravljajo v pohod smučarji. To so izbrana četa, sami krepki in močno razviti ljudje. To zimo se sovjetska vojska pripravlja, da si bo osvojila temeljito znanje smučarstva. Prodrlo je spoznanje, da so smučarji pehota, ki ima obenem vso gibljivost konjenice. Taka pehota je pozimi dvakrat več vredna. Nje udarci in napadi so bliskoviti."

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

ša mladina raje molči o organizaciji.

George Gornik, 493.

S pota

Bil sem na kratkem potovanju po železnem okrožju Minnesote in doživel marsikaj. Na mladinski konvenciji ABZ na Elyju sem delil "dolarje" (znake) JSKJ, katere sem bil dal delati ob času njene ustanovitve, kot tudi ob času prve slovenske podporne organizacije v USA. No, potem so začele organizacije rasti kot gobe po dežju.

Tiste čase so pri JSKJ, kot tudi pri SNPJ, nastale polemike radi "knofov". Zato sem jih sam naročil vseh jednot in zvez in jih prodajal po $1.10 ducat in sicer iz sledečih razlogov: Pri JSKJ so naročili ogromno število znakov, katere je osebno prinesel na Ely rojak G. Prišlo pa je na dan, da so zanje plačali več kot 100% preveč. To zadevo sem takrat popolnoma pojasnil in dokazal, ker mi je rojak G. povedal o konšnu.

Ko sem bil potem kot odbornik na konvenciji JSKJ v Chicagu, so me prizadeti faktorji postrani gledali in delovali, da so me vrgli iz glavnega odbora. Po konvenciji smo bili v gostilni rojaka N. na 22. cesti in Lincoln st., kjer sem omenil zadevo o "knofih". Poraženi predsednik me je nahrulil, da lažem, če trdim, da so bili "knofi" kupljeni 100% predrago. Ko sem pa rekel, da grem k telefonu in pokličem rojaka G., ki je znake prodal, je bivši predsednik rekel, da ga ni treba klicati. Povedal sem v družbi, da je G. meni dejal, da je od prodaje znakov sam dal gl. predsedniku $500, s prstom sem pa pokazal na dolgoletnega tajnika JSKJ, ki je bil takrat izvoljen za blagajnika in rekel: "G. B., koliko si ti dobil od knofov, pa sam veš."

To so le spomini na one čase. Zdaj je pri JSKJ oziroma ABZ drugače. Sama je brez prerekanja naročila znake po 20c, ki bodo po 25c, kot stoji v zapisniku seje gl. odbora.

Ko omenjam to afero s "knofi", se spomnim na sedanje pričkanje glede spremembe imena SNPJ. Rojaki, bratje in sestre! Zakaj to? Ali ni dovolj teptana tisočletna rodna Slovenija in naj jo še mi ponižujemo danes, ko leži pod peto tujcev? Kaj ni lepo ime: Slovenska narodna podporna jednota? — ime brez kakšnega strankarskega duha, kot je tudi postopanje SNPJ. Pustite svoje narodno ime kot je in ne delajte nepotrebnih stroškov.

Lahko bi mi kdo zabrusil: Zakaj so pa pri JSKJ spremenili ime? Tam so imeli drugačno ime, ki sploh ni odgovarjalo. Ampak ime jednote—Slovenska narodna podporna jednota—se pa res lepo glasi v slovenščini kot tudi v angleščini. Tudi prva slovenska organizacija je pravilno storila, da si je ohranila svoje ime — Kranjsko slovenska podporna jednota.

Čast odbornikom naših podpornih organizacij, ki so podvzeli združeno akcijo za pomoč ubogim bratom v teptani in mučeniški stari domovini.

Matija Pogorelc.

Slovenska Narodna Podporna Jednota
2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODSEK:

Vincent Cainkar, predsednik — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradishek, pomož taj. — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich, gl. blagajnik — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Philip Godina, upravitelj glasila — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Molek, urednik glasila — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrich, prvi podpredsednik — 790 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolka, drugi podpredsednik — 1559 A. W. Walker St., Milwaukee, Wis.
John Podboy, Jr., prvi distriktni podpredsednik — Box 237, Strabane, Pa.
Camilus Zarnick, drugi distriktni podpredsednik — 3587 W. 65th St., Cleveland, Ohio
John Klansek, tretji distriktni podpredsednik — 142 Prospect St., Oglesby, Ill.
Edward Tomsic, četrti distriktni podpredsednik — 323 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODSEK:

Matt Petrovich, predsednik — 353 E. 161st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cainkar — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich — 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Olip — 331 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Donald J. Lotrich — 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Jacob Zupan — 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Goršek, predsednik — 414 W. May St., Springfield, Ill.
Frank Barbič — 18511 Muskoka Ave., Cleveland, Ohio
Anton Shular — Box 27, Arma, Kansas
Frank Vratarich — 515 Tener St., Luzerne, Pa.
John Tröelj — Box 237, Strabane, Pa.

NADZORNI ODSEK:

Frank Zaitz, predsednik — 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Fred Malgai — 25 Westclox Ave., Peru, Illinois
Milan Medveshek — 16006 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

Federalna oblast je v šestih mesecih odprla stanovanjske hiše za 125,000 ljudi

V teku prve polovice tekočega leta, kakor poroča Nathan Straus, USHA Administrator, je federalna stanovanjska oblast (United States Housing Authority) priskrbela nove stanovanjske hiše za približno 125,000 ljudi, vštevši obrambne delavce. Število hiš je bilo 35,568, od katerih je bilo 29,875 zgrajenih v svrho najemanja ob nizkih cenah in odpravo zastarelih stanovanjskih predelov. Druge so bile zgrajene v krajih, kjer se vršijo obrambna dela.

Istočasno se je začela konstrukcija 103 drugih stanovanjskih skupin, ki bodo imele nadaljnjih 28,888 hiš.

Med tem se odpravljanje "slumov" nadaljuje jako uspešno. 18,773 stanovanjskih hiš, ki so bile obsojene kot neprimerne, je bilo v tem obdobju porušenih. V krajih, kjer se dela na obrambnih projektih, je bilo porušenje zastarelih hiš odloženo, ker je pomanjkanje stanovanj zelo veliko.

•

Odbori proti visokim stanarinam v desetih državah

Gibanje proti hišnim posestnikom, ki zahtevajo pretirane stanarine v obrambnih okrajih, je dovedli do ustanovitve posebnih odborov, takozvanih Fair Rent Committees, v 21 mestih v desetih državah. Najemninski oddelek (Rent Section) Urada administracije cen in civilnih zalog (OPACS) poziva tudi druga mesta, naj storijo isto in njeni uradniki sodelujejo v to svrho z odličnimi meščani v prizadetih občinah.

Do sedaj so se ustanovili taki odbori v mestih South Bend, Ind., San Diego, Calif., Ravenna in Warren, Ohio, Pontiac, Mich., Hartford, New London, Groton, Waterbury in Bristol, Conn., in v obrambnih okrajih v državah North Carolina, Virginia, Louisiana, Georgia in Alabama.

Pritožbe pokazujejo, da pretirane stanarine zahtevajo v čez 100 obrambnih okrajih in najemninski oddelek OPACS poziva na hitro akcijo proti taki tendenci.

Kjerkoli so pritožbe upravičene in hišni posestniki nočejo popustiti, se taki profitarji izpostavljajo publiciteti.

•

Stroški za narodno obrambo presegajo 50 milijard

Po računih raziskovalnega in statističnega urada federalne oblasti Office of Production Management so stroški za narodno obrambo, kar se tiče potrošenega denarja in odobrenih kontraktov, meseca julija presegli lepo število 50 milijard dolarjev. Več kot tri milijarde in pol dolarjev je šlo do srede junija za britanska vojna naročila.

Okroglo več kot 12 milijard dolarjev je šlo za aeroplane, 8 milijard za bojne ladje, trgovske ladje in prometne opreme, 5 in pol milijarde za industrialni razvoj, 4 milijarde za neindustrialne gradnje, 4 milijarde za druge opreme in skoraj 8 milijard za razne svrhe.

Common Council—FLIS.

Unija CIO ima novega predsednika

Carey poražen na konvenciji

Camden, N. J., 4. sept. — Konvencija unije United Electrical, Radio & Machine W o r k e r s (CIO) je dala brco Jamesu B. Careyju, svojemu dosedanjemu predsedniku, ko je ponovno kandidiral za predsednika. Za predsednika je bil izvoljen Albert L. Fitzgerald iz Lynna, Mass.

Carey je na konvenciji vodil borbo proti komunistom, ki imajo velik vpliv v uniji, in temu pripisujejo vzrok poraza. On je dvignil unijo iz neznatnosti na stopnjo pete največje organizacije CIO. Pod njegovim vodstvom v zadnjih sedmih letih, odkar je bila ustanovljena, se je število članov povečalo na 316,-000. Carey je tajnik Kongresa industrijskih organizacij. On je na konvenciji udrihal po komunistih, nacijih in fašistih in vseh drugih elementih, ki delujejo proti interesom Amerike in unije.

Včeraj je konvencija sprejela resolucijo z apelom na Rooseveltovo administracijo, naj nudi vso mogočo pomoč sovjetski Rusiji in Veliki Britaniji v borbi proti Hitlerju, kakor tudi Kitajski, ki je postala žrtev japonske agresije.

Nadaljnja angleška misija pride v Ameriko

London, 4. sept.—Urad premierja Churchilla je naznanil, da bo industrijska misija odpotovala v Združene države na povabilo odbora za produkcijo bojne opreme in obiskala orožne, letalske in municijske tovarne. Člani misije so bili že izbrani. Ti so F. C. Braby, C. P. Lister, A. H. Findlay, G. A. Isaacs, J. Kaylor in W. Lawther. Rečeno je bilo, da angleška in ameriška produkcija ne more zadostiti vsem zahtevam za bojno opremo in da bodo druge države pozvane, naj prispevajo orožje in strelivo v večjem obsegu. Rusija in Kitajska apelirata za pomoč v orožju in drugem bojnem materialu.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

ZELENI GRADOVI

Ljubezenski roman iz južnoameriških divjin

Spisal **W. H. HUDSON** Prevedel **IVAN JONTEZ**

(Se nadaljuje.)

Vse skupaj je trajalo le nekaj bežnih sekund. Komaj sem bil divno prikazen ugledal, že je ni bilo več in tam, kjer je stala hipec poprej, so zdaj videle oči zgolj bujno grmovje, ki jo je pogoltnilo. Jaz sem postal plen čudno mešanih in zamotanih občutkov. Njena slika se je bila tako ostro vtisnila v moje možgane, da se mi je zdelo, da jo še vedno vidim pred seboj; in vendar je ni bilo več nikjer in jaz sem moral biti žrtev sanjske prevare, kajti nemogoče se je zdelo, da bi taka krasna bitja sploh obstojala.

Tako sem se nazadnje moral zadovoljiti s podobo, ki se mi je bila vtisnila v spomin, kajti tisti dan je nisem več videl, niti slišal znanega melodičnega glasu. Zdaj sem bil namreč prepričan, da sem v ti divji gozdni deklici odkril skrivnostnega pevca, ki mi je vedno sledil na mojih gozdnih potih. Nazadnje, ko je začelo postajati pozno, sem se napil vode iz studenca in počasi, nerad odrinil proti domu.

Naslednji dan sem se poln prijetnih pričakovanj spet napotil v gozd in jedva sem zavil med prva drevesa, že so mi zadoneli v ušesa žvrgoleči glasovi, slično kakor prejšnji dan tik preden sem zasačil gozdno deklico pri njenem počitku. Upajoč, da jo spet zasačim, sem začel naglo pa oprezno stikati po gozdu, vendar nisem mogel ničesar najti; nazadnje, ko sem iskanje opustil in sedel na velik kamen, da se odpočijem, pa se je žvrgolenje ponovilo in takoj zopet utihnilo. Uro pozneje so mi sladki glasovi zadoneli spet v ušesa, toda daleč od prejšnjega mesta. To se je ponavljalo ves dan, toda pred oči mi gozdna pevka ni prišla. Meni se je zdelo kakor bi bila huda, ker sem jo prejšnji dan zasačil v njenem skrivališču, zdaj pa mi nalašč nagaja in me draži, da se na način maščuje nad menoj. Zvečer sem se utrujen in razočaran vrnil domov.

Drugi dan se je ponovila zgodba prejšnjega dne. Gozdna deklica se je oglašala zdaj tu zdaj tam, kakor bi me dražila, češ naj jo poskusim še enkrat najti, ampak vse moje stikanje po gozdu je bilo zaman. Nazadnje sem se razsrdil in sklenil, da gozda nekaj dni ne bom obiskal. Ko bo videla, da mi ni do tega, da bi me dan za dnevom vlekla za nos, jo bo minila njena porednost, sem si mislil na poti domov.

Tako sem sledeče jutro spremil Kva-ka in dva druga lovca v oddaljeno lovišče, kjer so upali najti mnogo ptic. Lov pa je bil pičel in tudi sadje kašuvih dreves, ki smo ga upali nabrati, je bilo še zeleno. Domov gredoč, sem imel ob svoji strani Kva-ka, s katerim sva kmalu zaostala za njegovima tovarišema. Tedaj mi je Kva-ko zaupal, da sem postal dober strelec, dasi nisem ves dan niti enkrat pogodil cilja.

"Kmalu boš znal tako dobro streljati," je dejal, "da boš lahko zadel ptico, tako veliko kot majhna ženska."

Nato se je zarežal kakor bi se mu bila posrečila silno imenitna šala.

Potem je postal zaupljiv ter dejal, da bom kmalu imel svojo lastno zabatano; on bo naredil pšice zame, njegov stric Otavink, ki ima zelo ostre oči, pa strelno cev. Jaz sem mislil, da se šali, toda fant me je svečano zagotovil, da misli popolnoma resno.

Prihodnje jutro me je vprašal, ali ne bom šel nemara pogledat v gozd onstran skalnega grebena in ko sem odkimal, je na moje presenečenje napravil zelo razočaran obraz. Nato me je skušal celo nagovoriti k temu, dasi je minulo komaj nekaj dni, odkar mi je bil prav to na vso moč odsvetoval. Ko je uvidel, da je njegov trud zaman, me je povabil s seboj na lov. Ko sva bila v gozdu, pa se je vrnil k predmetu in ker nikakor ni mogel razumeti, zakaj nisem maral več iti tja, me je nazadnje vprašal, ali se morda ne bojim.

"Niti malo," sem mu odgovoril; "toda prostor mi je postal docela poznan in me začel dolgočasiti. Videl sem vse, kar skriva—ptice in živali—in čul vse glasove, ki odmevajo tamkaj."

"Seveda si slišal čudne glasove," je oni prikimal kakor da mu je to že znano, "vendar pa nisi **videl** nič takega, kajti tvoje oči niso še dovolj bistre."

Jaz sem se pomilovalno zasmejal ter ga zavrnil, da sem videl vse, kar skriva v svojih nedrih "zakleti" gozd, uključivši neznano tuje dekle. Nato sem mu opisal neznanko in ga vprašal, če misli, da se belci ustrašimo ob pogledu na mlado dekle.

Moje pripovedovanje je Kva-ka silno presenetilo in vplivalo nanj, da je postal še bolj velikodušen kot prejšnjega dne; zaupal mi je, da ne bo dolgo, ko bom najvplivnejša osebnost v vasi. Ko sem se temu zasmejal, je bil nejevoljen, potem pa začel govoriti na moč resno o pihalniku, ki mi ga je bil obljubil; pri tem se je obnašal kakor bi mi obljubljal v dar bogato veleposestvo ali governersko službo v kaki provinci severno od Orinoka. In ko to ni zaleglo, je začel omenjati svojo sestro, šestnajstletno, sramežljivo, molčeče in mehkooko Olavo, bolj suho in umazano dekle, ne sicer grdo na pogled pa tudi ne očarljivo. In to rjavopoltno divjo cvetko mi je fant zdaj pomolil za ženo!

Mene je zasrbela pest, vendar pa sem se krotil in ga vprašal, kako more on nekomu ponujati svojo sestro, ko sam še ni toliko napredoval, da bi si mogel kupiti ženo. Odgovoril je, da bi ne bilo nobenih zaprek: Runi bi drage volje podelil svoj blagoslov, prav tako Otavink, Pjak in ostali sorodniki; in nazadnje, — kajti nevestino mnenje pride v teh krajih zadnje na vrsto — bi tudi Olava z veseljem pristala na možitev s tako čislanim človekom. Da bi stvar zvenela vabljivejše, me je tudi zagotovil, da bi mi ne bilo treba iti skozi ostre preizkušnje in telesno trpinčenje, s katerim mora vsak Guayanec dokazati, da je možak, preden se sme oženiti. Meni se je zdelo, da je postal vse preveč popustljiv napram meni ter ga vprašal, seveda kar najbolj mogoče resno, kakšno trpinčenje bi on priporočal zame.

"Nikakršnega," je velikodušno odgovoril, nato pa mi začel pripovedovati, kakšne muke si je izmislil zase, kadar napoči njegov dan. Dejal je, da bo spustil v veliko vrečo zvrhano prgišče srbečic—"Toliko!" mi je pokazal bliščečih oči in zajel zvrhano prgišče peska, — nakar bo nag zlezel vanjo ter si jo dal tesno zavezati okrog vratu, da dokaže gledalcem, da mu tudi peklenska bolečina žgočih mravljinčjih ugrizov ne more izvabiti stoka iz prs niti spačiti njegove obraza. Siromakova misel seveda ni bila nič novega, kajti med guayanskimi divjaki je ta način samotrpinčenja zelo udomačen. Toda njegovo navdušenje za muke, ki si jih je tako živo predstavljal, je vzbudilo v meni gnus in grozo. Obenem je vzbudilo v meni sum, da ti divjaki, ki se tako radujejo lastnega trpljenja, niso bili tako krotki kot so bili videti — da je bila njihova miroljubnost zgolj varljiva krinka, pod katero spe kruti, barbarski instinkti. Vendar bi se vse skupaj še videlo smešno, toda pogled na mojega spremljevalca, čigar obraz je žarel od najbolj krutega zadovoljstva, mi je obračal želodec in izrazil sem željo, da bi o tem več ne govoril.

(Dalje prihodnjič.)

Deček in deklica na pikniku unije Farm Equipment Workers, ki je zmagala pri volitvah v tovarni International Harvester Co. v Chicagu.

V objemu preteklosti

Milan Medvešek

(Nadaljevanje)

"Mati! Mati! To ni res! To ne more biti res! Cvetka! Cvetka ni mrtva! Ni mrtva! Ni mrtva! Cvetka ne sme biti mrtva!" —

Tako je vrelo iz dna Markove ranjene duše.

Mati ga je tolažila kot majhnega otroka, a utolažiti ga ni mogla.

"Kje je pokopana?" je vprašal.

"Nikjer, ker še do danes niso našli njenega trupla. Našli so ob bregu reke samo njeno obleko in pismo, v katerem je sporočila, da ne more živeti z nikomur drugim razen s teboj, zato gre prostovoljno v smrt."

Marko je nenadoma skočil s tako silo pokoncu, da se ga je mati ustrašila. Zgrabil je za pasji bič, ki je visel na steni že mnogo let, odprl s tako silo vrata, da bi jih kmalu snel iz tečajev in nato izginil v noč.

Pot ga je vodila ob soteski proti reki Krki. Kolikokrat je v tujini hrepenel po tej poti in po gozdu, skozi katerega je vodila! Kolikokrat se je v sanjah videl iti po tej poti v naročje svoji ljubljeni Cvetki. A nocoj? Nocoj je drvel skozi gozd kakor na smrt ranjena zver. Končno je dospel na breg reke, kjer so našli Cvetkino obleko in njeno poslovilno pismo.

Zastrmel se je v globoko reko, kakor da bi ji hotel z očmi prodreti do dna.

Tako je stal ob bregu reke več ur, ne da bi se ganil, ne da bi izgovoril besedico, a nenadoma pa se vrgel na tla in začel jokati kakor otrok.

"Cvetka! Kje si, moja Cvetka! Cvetka! Tvoj Marko te kliče!"

Reka se ni zmenila za Markovo bolečino, ni odgovorila njegovim klicem, ampak se je brezbrižno vila naprej.

V grmovju so se budili ptiči in začudeno prisluškovali nočnemu obiskovalcu; nekje je zaskovikala sova, nočne živali so se prihuljile in poskrile v luknje.

Solnce je vzšlo, ko se je Marko dvignil. Njegov obraz je bil razoran od bolečin. Iz oči pa se mu je svetilo maščevanje. S srdito kretnjo je pobral pasji bič in siknil predse:

"Prokleti Mejak, ubijem te! Le s smrtjo boš opral svoje tiransko početje!"

Nato je kakor grozeč vihar hitel proti Mejakovi hiši.

Na Mejakovem dvorišču je bila služinčad že pokoncu in se pripravljala na delo. Vsi so postali in se silno čudili, kdo prihaja tako zgodaj na obisk. Jeli so slutiti, da se bo zgodilo nekaj hudega, kajti tujec je že od daleč naznanjal, da ne prihaja kot prijatelj. Nekdo je spoznal v tujcu nekdanjega potepuha Marka kot so ga tedaj nazivali Mejakovi. Ob pogledu nanj so od samega začudenja onemeli.

"Amerikanec Marko prihaja po svojo nevesto Cvetko, a ona je mrtva," je dejala klepetuljasta dekla Mica hlapcu Janezu.

Ko je Marko dospel do služinčadi, je srdito vprašal kje je gospodar Mejak. Od strahu mu ni nihče odgovoril.

"Kje je stari Mejak?" je vprašal še bolj osorno. Tedaj pa se je prikazal oskrbnik Jošt, Markov stari znanec in dejal:

"Odkar je gospodarju umrla hčerka Cvetka, ne pusti nikogar k sebi, zato ga nikar ne motite!"

Marko se ni zmenil za oskrbnikove besede in se napotil naravnost v hišo, oskrbnik pa za njim. Vrata, ki so vodila v Mejakovo stanovanje, so bila zaprta.

"Odpri vrata!" ukaže oskrbniku. Oskrbnik se je obotavljal, tedaj pa se Marko zaleti z vso silo v nje in jih zlomi iz tečajev.

Na divanu je sedel ves osivel in postaran Markov sovražnik Mejak. To ni bil več nekdanji oholi Mejak, ki je Marka neprestano preganjal in ki ga je pretepel skoro do smrti, temveč star, od bolečin skrušen mož.

"Kaj hočete od mene?" je medlo vprašal grozečega Marka, katerega ni spoznal.

Marko je stal nekaj časa kakor prikovan, nato pa z groznim glasom zarohnel:

"Stari, vprašaš, kaj hočem od tebe? Prišel sem, da ti vzamem življenje, da te ubijem kakor psa! Ali razumeš? Ubijem te s tem pasjim bičem!"

"Kdo si, ki hočeš mojo smrt?" je vprašal začudeno stari mož.

"Ali me ne poznaš več, Mejak? Ali si že pozabil, koga si preganjal kot psa? Ali si pozabil, koga si z bičem skoro na smrt pretepel? Spomni se, stari okrutnež, čigavo izvoljenko si poslal v smrt. No, ali me poznaš? Govori, če ne, te opalim s pasjim bičem!" je Marko divje rohnel nad starim Mejakom.

"Marko? Sosedov Marko? Ti si prišel iz Amerike?" se je silno začudil stari mož in se nemirno zganil v naslonjaču.

"Da! Sosedov Marko, potepuh Marko, kakor si me vedno klical, stoji pred teboj! Prišel sem, da ti dvojno poplačam vse krivice, ki si mi jih storil! Prišel sem, da te umorim, kakor si ti umoril svojo hčer, mojo nevesto Cvetko!"

Stari Mejak je mirno, brez strahu zrl v obraz svojemu nasprotniku in odgovoril:

"Marko . . . Ne prosim te prizanašanja. Sam sem, star in nesrečen. Udari, ubij me, če misliš, da ti bo lažje. Odkar mi je umrla edina hči Cvetka, moje življenje ne pomeni nič."

Marko si je otipaval z eno roko brazgotino, ki mu jo je zasekal z bičem pod levim očesom pred leti Mejak, z drugo pa je krčevito stiskal ročaj biča in se pripravljal, da zamahne.

"Ne obotavljaj se! ga je pozival stari mož. "Udari! Udari, Marko!"

Marko je dolgo neodločen stal pred Mejakom, v katerem ni bilo niti sledu nekdanjega oholega in surovega bogataša. Ob pogledu nanj mu je plahnelo sovraštvo in jeza nanj in nenadoma je dejal s hripavim glasom:

"Mejak, sam si se udaril, sam si se kaznoval!" nakar je ves potrt in žalosten zapustil Mejakovo hišo.

Služinčad, ki je radovedno čakala na dvorišču, kaj se bo zgodilo med starim Mejakom in Markom, se je nemalo začudila, ko je zagledala prihajajočega Marka. To ni bil več mladi mož, ki je pred nekaj trenotki pridrvel na Mejakovino kot grozeč vihar, temveč je izgledal kakor onemogel starec, kateremu je življenje izteplo vso moč.

Marko se ni zmenil za njih začudene poglede, temveč je nemo zavil preko polj proti koči svoje matere.

Mati ga je že nemirno pričakovala. Nepopisno se je bala zanj. Bala se je, da si bi morebiti vzel svoje življenje ali pa da bi kaj hudega storil staremu Mejaku.

Končno ga je pričakala. Ob pogledu nanj je krčevito zajokala.

"Marko, Marko, pozabi na nesrečo, pozabi. Mlad si še, še te sreča čaka, samo utolaži se malo, utolaži."

"Ne morem, mati, ne morem . . ." ji je tako žalostno odgovoril, da je mati takoj vedela, da ne bo sin nikoli prebolel bolečin, da ne bo nikoli več srečen.

Preteklo je že nekaj mesecev po opisanem dogodku, toda Marko se še vedno ni utolažil. Pohajal je ob Krki po cele dneve in iskal Cvetko. Večkrat je obhodil breg reke tja do Kostanjevice, a Cvetkinega trupla ni našel. Ko so ga ljudje srečavali, so se ga oddaleč ogibali in šepetali: "To je Amerikanec Marko, ki išče svojo nevesto."

Nekega dne pa je Markotova mati hudo zbolela. Poklicala ga k sebi in govorila:

"Marko, moji dnevi so šteti. Čutim, da prihaja neizogibna smrt. Toda predno se poslovim, mi obljubi, da zapustiš te kraje in se povrneš v Ameriko. Mlad si še in sreča te še vedno čaka, samo poiskati jo moraš. Obljubi mi, da storiš, kar te prosim."

Marko je obljubil, da bo ustregel njeni prošnji, da bo odšel nazaj v Ameriko in skušal pozabiti na svojo nesrečno preteklost.

Drugi dan je Markotova mati umrla. Sedaj je bil popolnoma sam na vsem svetu. Njeno truplo je dal pokopati, še enkrat obhodil vse kraje, na katere ga je vezalo toliko srečnih in nesrečnih spominov, potem pa odšel nazaj v Ameriko.

* * *

Bratranec Frank Marka skoro ne bi spoznal. Preden je odšel v staro domovino, je bil poln življenja in mladosti, a sedaj je izgledal kot živ mrlič.

"Kaj se ti je zgodilo, Marko?" je poizvedoval.

"Ne vprašuj!" mu je Marko skoro osorno odgovoril. "Ali hočeš kupiti moj delež v tovarni?" ga je nato vprašal.

"Nikar ne prodajaj, Marko," ga je svaril Frank. "Podjetje imenitno napreduje. Sedaj imamo zopet velika naročila, ki bodo prinesla lep dobiček. Za časa tvoje odsotnosti smo tudi potrojili število delavcev in strojev."

Marko se ni dal pregovoriti bratrancu, da bi še nadalje ostal v podjetju in proda! je svoj delež za lepo vsoto, nakar se je poslovil in odšel v druge kraje.

Dolgo časa je potoval po Ameriki iz kraja v kraj, iz mesta v mesto, a nikjer ni našel miru svoji boleči duši. Ustavil se je v enem kraju za teden ali dva in nato ga je gnalo zopet naprej. Denarja je imel dovolj, da mu ni bilo treba skrbeti za jutrišnji dan.

Na svojem romanju po deželi je večkrat srečal lepa, mlada dekleta, ki so se zanimala za mladega in postavnega moža, toda on se ni zmenil za nje. Nobena ni bila podobna Cvetki n brazu in ne po duši. Z se mu kakor tiste rože, nikoli imeli prave barve. jih je srečal, a jutri jih znal več.

Končno pa se je Marko ličal večnega popotovanj je naveličan vsega. Vsak ga je utrujala, pa naj se stopil česar koli. Začel mišljevati, da bi se zop kakega dela in se z njim tako saj malo pozabil na srečni položaj.

V takem razpoloženju spel v industrijsko mes troit.

(Dalje prihodnjič.)

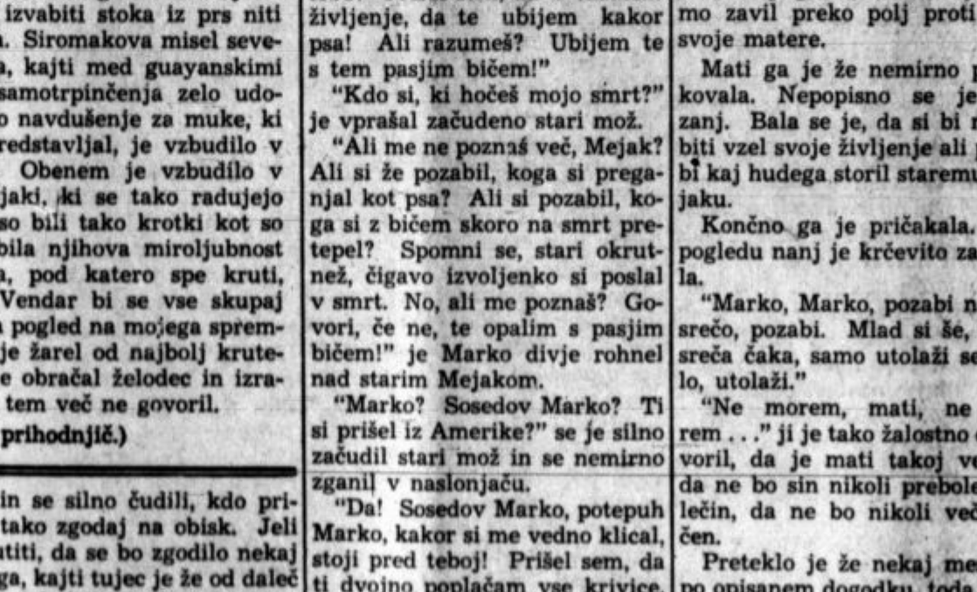

Slika avtnih hišic, v katerih stanujejo delavci, uposleni v tovarni Glenn L. Martin Aviation Co. pri Baltimoru, Md.

HUMOR

Neroden čas rojstv

— Da, moj sinček je b ob eni ponoči, baš ko se nil iz gostilne, kjer sm tali.

— No, ta pa ne bo im jem očetu posebno dobre nja.

ZAHVALA

Podpisana se želiva naj hvaliti vsem, ki so naju p in nama naredili "Surpri za proslavo najinega peti letnega zakonskega življen lepše se zahvaliva bratu i in vsem prijateljem za č za krasna darila, ki sva j od vas. Srčna hvala: d Maren, Ella in Tony Maye in Joe Golia, družini F. Frances in Vin, družini V Laurencia, Joe, Ann in Jim in mrs. Jurca Sr., mr. in m Jr., mr. in mrs. Anzeck, m J. Grum, mrs. Trusnović, m Spendal, mr. in mrs. Koru mrs. Kos, mr. in mrs. Gorja mrs. Intihar, mrs. Stupar mrs. Forbas, mr. in mrs. mr. in mrs. Skofić, družin Menton, mr. F. Gaber, mr. mr. Benak, mr. L. Kocjan, lich, mr. in mrs. Selišnik, m Polk, mr. in mrs. L. Retz mrs. Majer, mr. in mrs. Po družina, mr. in mrs. Koli mrs. Morgan, mr. in mrs. A mrs. Evec. Lepa vam hv skupaj. Nikdar vas ne bo bila in želiva Vam vse Vaša prijatelja: mr. in m in Julija Zrimec. Detroit,

TISKARNA S.N.P

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča del

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnika, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaš češkem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. LAWNDALE AVENUE - CHICAGO, IL

TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVE

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosv prišteje oden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni nini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $ eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri assessmentu $ tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vsa leto gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak d

Pojasnilo:—Vsaj kakor hitro kateri teh članov preneha bi SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam sv tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako te stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naro

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Cicero in Chicago je	
1 tednik in	4.00	1 tednik in	
2 tednika in	3.00	2 tednika in	
3 tednike in	2.40	3 tednike in	
4 tednike in	1.20	4 tednike in	
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	

Za Evropo je $8.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denar Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša last

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $

1) Ime _____ Čl. društva št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sl članov moje družine:

2) _____ Čl. društva št. _____

3) _____ Čl. društva št. _____

4) _____ Čl. društva št. _____

5) _____ Čl. društva št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____